

Zitting 2001-2002

7 mei 2002

BEKNOPT VERSLAG

VERGADERING

INHOUDSOPGAVE

Rouw hulde	3
Mededeling van de voorzitter	4
Actualiteitsdebat	
- Voorgenomen wijzigingen aan het kiesstelsel en de kieswetgeving (Sprekers : de heren Eric Van Rompuy, Bruno Tobback, Luc Van den Brande, André Denys en Francis Vermeiren, mevrouw Mieke Van Hecke, de heren Joris Van Hauthem, Herman Lauwers, Dirk Holemans, Kris Van Dijck en Jan Loones, minister Bert Anciaux, minister Paul Van Grembergen en minister-president Patrick Dewael)	4
- Motie van aanbeveling	15

Regeling van de werkzaamheden

15

Berichten van verhindering

15

VERGADERING VAN DINSDAG 7 MEI 2002

Voorzitterschap van de heer Norbert De Batselier, voorzitter

- *De vergadering wordt geopend om 14.17 uur.*

ROUWHULDE

De voorzitter : Op 29 april overleed gewezen volksvertegenwoordiger Alfons Laridon op zesenzeventigjarige leeftijd. Alfons Laridon, van opleiding licentiaat economie, begon zijn loopbaan als studiemeester en leraar in het rijksonderwijs. Dat onderwijs zou als een rode draad doorheen zijn hele carrière lopen. Een groot deel van zijn politieke carrière was gewijd aan de verdediging van zijn openbare onderwijs, zoals het gemeenschaps-onderwijs toen heette.

Hij klom op tot studieprefect en inspecteur van het middelbaar en normaalonderwijs. In 1964 zette hij zijn eerste passen in de politiek, aanvankelijk als gemeenteraadslid en vanaf 1970 als schepen van Onderwijs voor de socialistische partij. In 1982 deed hij een gooi naar de burgemeesterssjerp, maar haalde het - ondanks 4.526 voorkeurstemmen - net niet.

Als volksvertegenwoordiger voor het kiesarrondissement Oostende-Veurne-Diksmuide werd hij lid van de Cultuurraad en de Vlaamse Raad van 7 december 1971 tot 24 november 1991.

Hij was vast lid van de commissies voor Onderwijs, voor Taalwetgeving, voor Buitenlands Beleid en voor Samenwerking. In het Bureau was hij tweede ondervoorzitter van de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap van 14 juni 1977 tot 24 april 1979. Hij was secretaris van de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap en de Vlaamse Raad van 24 april 1979 tot 18 oktober 1988. Hij werd in 1985 benoemd tot Commandeur in de Leopoldsorde. Hij was voorzitter van de commissie voor Onderwijs van 1982 tot 1990. In 1990 nam hij ontslag uit de SP, als gevolg van een meningsverschil over de toekomst van het gemeenschapsonderwijs.

Laridon hekelde het verdwijnen van de partijgebonden pers en zag met lede ogen het ontstaan van minder partijgebonden kranten aan.

Namens de hele parlementaire gemeenschap wil ik aan de familie van Alfons Laridon onze

rouwbetuiging overmaken in deze voor hen moeilijke en beproefde periode.

Op zondag 5 mei overleed ook Rika De Backer. Zij stond tijdens haar ministeriële loopbaan symbool voor de Nederlandse cultuurgemeenschap.

Na de Grieks-Latijnse humaniora behaalde zij in 1944 een licentiaatsdiploma moderne geschiedenis. Na de Tweede Wereldoorlog werkte zij bij de Katholieke Arbeiders Vrouwengilde en propageerde ze het vrouwenstemrecht. In 1968 deed Rika De Backer haar intrede in de lokale politiek. Zij werd in 1970 ondervoorzitter van de toenmalige CVP-afdeling te Antwerpen. Op 31 maart 1971 deed zij, na het overlijden van Victor Leemans, haar intrede in de senaat.

Ook na de verkiezingen in september van datzelfde jaar bleef Rika De Backer in de hoge vergadering zetelen, zij het als gecoöpteerd senator. Ze profileerde zich voornamelijk op het vlak van vrouwenproblemen en cultuur. Het zijn trouwens thema's die zij doorheen haar hele politieke loopbaan vurig zou blijven verdedigen. Zij was ook verslaggever bij de opstelling van de Cultuurpactwet.

Op 25 april 1974 werd ze voor de eerste keer minister van Vlaamse Aangelegenheden in het kabinet-Tindemans I en meteen ook de eerste voorzitter van het ministerieel comité voor Vlaamse aangelegenheden, de voorloper van de Vlaamse regering. Bij de oprichting van de gemeenschaps- en gewestregeringen in 1979 werd Rika De Backer minister van Nederlandse Gemeenschapszaken en voorzitter van de eerste Vlaamse deelregering in de regeringen Martens I, II en III. Zij legde de basis voor een Vlaams cultuurbeleid gericht op democratisering en bouwde dat tussen 1974 en 1980 in de Vlaamse Cultuurraad, de voorloper van het Vlaams Parlement, systematisch uit.

Een van haar belangrijkste realisaties was het bibliotheekdecreet van 19 juni 1978. Het gaf een belangrijke stimulans aan de democratisering van de leescultuur. Bovendien leverde de Cultuurraad met dat decreet een belangrijke inspanning om tot een ontzuild bibliotheekwezen te komen. Zij legde eveneens de basis voor de uitbouw van een eigen Vlaamse culturele infrastructuur. Ook de toenemende aandacht voor het tot dan toe verwaarloosde Vlaamse culturele patrimonium is mede haar verdienste.

Na haar ministerschap bleef Rika De Backer

gemeenteraadslid en senator tot 1984, waarna ze naar het Europees Parlement overstapte, een mandaat dat ze tot 1989 uitoefende.

Rika De Backer werd negenenzeventig. Met haar verdwijnt een opvallende figuur van onze cultuurgemeenschap.

MEDEDELING VAN DE VOORZITTER

De voorzitter : De tragische gebeurtenissen die zich gisteravond in Nederland hebben afgespeeld, zijn ronduit weerzinwekkend. De moord op Pim Fortuyn is niet alleen een laffe daad, maar is daarnaast nefast voor de maatschappij, de politiek en ons democratische bestel.

In een democratische samenleving moet er ruimte zijn voor discussie, voor het naast mekaar bestaan van verschillende visies en ideeën. We hoeven het daarbij niet allemaal met mekaar eens te zijn, maar we moeten iedereen het recht laten om zijn of haar ideeën te formuleren. Niemand heeft het recht om geschillen of visies te bekampen met geweld. Wat gisteren is gebeurd, is totaal onaanvaardbaar : het is niet alleen een aanslag op de persoon van Pim Fortuyn, het is evenzeer een aanslag op alles waar de democratie voor staat.

Mag ik u allen om een minuut stilte verzoeken uit respect voor de overledenen. *(De plenaire vergadering neemt een minuut stilte in acht.)*

ACTUALITEITSDEBAT

Voorgenomen wijzigingen aan het kiesstelsel en de kieswetgeving

De voorzitter : Aan de orde is de actualiteitsdebat over de voorgenomen wijzigingen aan het kiesstelsel en kieswetgeving.

De bespreking is geopend.

De heer Eric Van Rompuy : Vorige week weigerden de meerderheidspartijen en de Vlaamse regering een debat over het nieuwe institutionele project voor Vlaanderen. Als politieke adviseurs van de commissie werden bovendien Philippe Moureaux en Gérard Deprez aangewezen.

Intussen deden minister-president Dewael en minister Stevaert in de nacht van 25 april wel, ik

veronderstel in naam van de Vlaamse regering, mee aan de electorale selfservice van premier Verhofstadt, die andermaal de titel 'Politieke vernieuwing' meekreeg. Het was de bedoeling dat de burger meer inspraak zou krijgen en dat de instellingen definitief zouden worden aangepast aan de federale staatsorde. Het resultaat is echter een echt stembusakkoord, waarin de kieswetgeving aan de eigen noodwendigheden van de paars-groene coalitie werd aangepast. Hierover vond geen overleg plaats met de oppositie, evenmin vond er een voorafgaand parlementair debat plaats.

Het akkoord schaadt niet alleen de Vlaamse belangen, maar creëert een model van verkiezingen dat gebaseerd is op de populariteit en mediageilheid van de politici.

De provinciale kieskringen, die de meerderheid trouwens ook wil invoeren voor de verkiezing van het Vlaams Parlement, zullen de kloof met de burger alleen groter maken. Politici zullen zich kandidaat moeten stellen in kieskringen met één tot anderhalf miljoen inwoners en daardoor zal de greep van de media op de politiek nog groter worden.

Deze evolutie is trouwens al aan de gang. Tijdens de conferentie van Politeia over politieke massacommunicatie zegden sociologen dat de inzet van politici voor moeilijke dossiers minder de moeite loont dan een boude uitspraak of een ludieke actie. De voorzitter van dit parlement heeft in zijn 1 mei-toespraak gezegd dat het in de politiek minder dan ooit gaat om politieke ideeën, maar om personen en machtsposities.

Politici worden mediafiguren en dat is niet goed voor de democratie. Door deze keshervorming zal de vervreemding alleen toenemen. De macht van de kopstukken zal toenemen en de uitvoerende macht zal haar positie versterken. De kopstukken, die hierover onderhandelden, hebben duidelijk een keshervorming uitgewerkt ten voordele van zichzelf. Als bovendien de band met het lokale mandaat wordt doorgeknipt, zullen de politici moeten stunten om zich te profileren in de media en niemand zal nog het vuile werk willen doen. Met het halveren van de lijststem, worden voorkeurstemmen bepalend voor het politieke overleven. De eigen profilering zal bepalend worden.

Nagenoeg niemand in dit parlement is voorstander van dit nieuwe systeem. Het parlement staat echter niet op zijn strepen. Welk parlement willen we ? Dat is het wezenlijke debat, dat de tegenstelling tussen

meerderheid en oppositie overstijgt. Nu kan de uitvoerende macht bepalen welke soort parlementsleden zij wil.

In zijn Burgermanifest sprak Verhofstadt over kleinere kieskringen om de politiek dichter bij de burger te brengen. Daar stapt hij nu vanaf. Nu wordt een model uitgetekend in functie van kopstukken die aan alle verkiezingen moeten deelnemen omdat ze zichzelf uitroepen tot onvervangbaren.

Het systeem van de opvolger, dat eerst werd afgeschaft, wordt opnieuw ingevoerd. De kopstukken zullen hun mandaat immers niet opnemen, ze zullen zich laten vervangen. Om dezelfde reden is er voor de rechtstreekse verkiezing van de burgemeester ook voorzien in running mates voor de burgemeesters die opnieuw minister willen worden.

Politieke partijen worden meer en meer afhankelijk van één persoon die de partijlijn bepaalt. Dat moest VU-ID ondervinden met Bert Anciaux. Wij menen echter dat politieke partijen ideeën moeten vertolken en dat ze op de samenleving geënt moeten zijn. Verkiezingen moeten een confrontatie zijn tussen programma's en ideeën. Door deze ingreep in het kiessysteem verandert het politieke systeem van aard. Patrick Dewael en Steve Stevaert zullen volgend jaar deelnemen aan de federale verkiezingen en ze zullen zich laten vervangen. Het kiezersbedrog wordt vooraf aangekondigd. De democratie wordt gereorganiseerd in functie van persoonlijke electorale belangen.

De minister-president is naar Nederland gaan vertellen hoe wij er in Vlaanderen in geslaagd zijn dichter bij de kiezer te staan. In Nederland is er nu al één nationale kieskring en de parlementsleden hebben er geen contact meer met de burger. De verkiezingen zijn een strijd tussen lijsttrekkers. Het systeem dat men nu in ons land wil invoeren gaat echter dezelfde richting uit.

Minister-president Patrick Dewael : Ik ben al enkele jaren actief in een provinciale kieskring en ik heb niet de indruk dat die te groot is om contact te houden met de burger. Als er alleen een nationale kieskring was, dan bestaat er inderdaad een risico op vervreemding. Het nieuwe systeem zal echter een combinatie zijn van regionale en provinciale kiesomschrijvingen. Als de kiesomschrijvingen te klein zijn, dreigen de parlementsleden in een te lokaal denken terecht te komen.

Bij de vorige parlementsverkiezingen was de heer

Dehaene de lijsttrekker van de CVP voor de Senaat, maar nu is hij burgemeester van Vilvoorde. Zijn kiezers zijn eraan voor hun moeite. Toen hij wegging uit de Senaat liet hij zich niet al te lovend uit over de slagkracht van die assemblee en dat toont de noodzaak van een hervorming aan.

De heer Eric Van Rompuy : Vele parlementsleden zijn hun politieke loopbaan begonnen op lokaal vlak. De les van Nederland zou ons tot bezinning moeten aanzetten. De strijd tussen de kopstukken is er totaal ontspoord. De werking van de parlementaire democratie is een teer kasplantje dat we moeten behoeden voor ondoordacht populisme.

Het gaat hier ook om de rechtstreekse verkiezing van de burgemeester. Om de zes jaar zal een nieuwe superman of -vrouw worden verkozen. Er is echter geen garantie dat die over een meerderheid in de raad zal beschikken of dat garant zal staan voor een beter bestuur. De politicologen Deschouwer en Ackaert zijn ronduit negatief over deze plannen. Mijn fractie levert de helft van de burgemeesters en meer dan een derde van de gemeenteraadsleden, maar met ons heeft men daarover niet gesproken.

Minister-president Patrick Dewael : Het principe van de rechtstreekse verkiezing van de burgemeester staat in het Vlaams regeerakkoord. De meerderheid van het parlement heeft er zijn goedkeuring aan verleend. Nu kunnen ze de voor- en nadelen bespreken. Ik interpreteer deze hervormingsplannen als een versterking van de lokale democratie. Sinds de tweede ronde van de Franse presidentsverkiezingen moet ik lachen om de kritiek van academici. Rechtstreekse verkiezingen hebben niet de bedoeling supermannen te verkiezen. Ze willen wel het grootste democratische belang hechten aan degene die het beste bekend is bij het publiek.

De heer Van Rompuy zegt dat politici gedoemd zijn om te mislukken als ze de media niet achter zich hebben. Tegenwoordig worden echter niet alleen de Vlaamse, maar ook de regionale zenders druk bekeken.

Ten slotte merk ik op dat het onbegrip van de kiezer over de grillen van de apparentering zeer groot is.

De heer Eric Van Rompuy : Men kan de apparentering ook afschaffen, maar die blijft bestaan tussen Brussel-Halle-Vilvoorde en Nijvel op vraag van de Franstaligen. Het kiessysteem is ontworpen in functie van persoonlijke en partijbelangen. Dat is onbegrijpelijk.

Om de provinciale kieskringen goed te keuren is een tweederde meerderheid nodig in dit parlement. Die is er niet aangezien CD&V en het Vlaams Blok tegen zijn. De meeste politici weten dat een dergelijk kiessysteem dodelijk is. De heer Tobback zou nooit in dit parlement zitten als hij niet kon terugvallen op zijn naam.

De heer Bruno Tobback : U geeft geen enkel argument ten gronde. Alleen politici zijn geïnteresseerd in het kiessysteem. De burger ligt daar niet wakker van. Totnogtoe spreekt u over de massamedia en over het contact met de burger. U maakt voorafspiegelingen van politici en stelt wat die moeten doen om carrière te maken. Dat hangt evenwel af van de persoon zelf en van de kiezers. Laat dit debat niet verworden tot een discussie over politici en hun carrière.

De heer Eric Van Rompuy : We hebben niet gevraagd om de kieskringen te hertekenen en Leuven bij Brussel-Halle-Vilvoorde te voegen.

De heer Bruno Tobback : De heer Dehaene heeft nochtans altijd gepleit voor een hervorming van de Senaat.

De heer Eric Van Rompuy : U probeert het kiessysteem te wijzigen om sterker te staan. Uiteindelijk beslist de kiezer. Om verkozen te worden moet iemands naam eerst bekend zijn. Het baart me zorgen dat politici afhankelijk worden van de massamedia voor hun verkiezing. Dat leidt tot een bepaald soort parlement waar ik geen voorstander van ben.

Premier Verhofstadt schreef in Het Burgermanifest dat de maatschappelijke noden sneller zichtbaar worden als kleine partijen in het parlement terechtkomen. Door het invoeren van kiesdrempels krijgen kleine partijen evenwel geen toegang meer tot het parlement. Het is onbegrijpelijk dat Spirit daaraan steun verleent.

De laatste jaren evolueren we van een democratie naar een emocratie. Minister Anciaux is daarvan het voorbeeld. Het gaat niet meer over politieke partijen maar over personen. Spirit is daarvan het eerste slachtoffer.

De heer Bruno Tobback : Leo Tindemans was in Vlaanderen nochtans het eerste voorbeeld.

De heer Eric Van Rompuy : De heer Tindemans heeft daarvoor de prijs betaald. Op het moment dat

hij een miljoen stemmen haalde, stelde hij dat de politiek daar niet mee kan leven en dat het tot een andere vorm van democratie zou leiden.

De hervorming is onaanvaardbaar vanuit Vlaams standpunt. De onderhandelingen over de splitsing van het kiesarrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde zijn mislukt en uiteindelijk verliest Vlaanderen twee zetels. De Franstaligen daarentegen scoren driemaal : Brussel-Halle-Vilvoorde wordt gesplitst; er komt een paritaire Senaat en Brussel wordt een volwaardig derde gewest. De belangen van de Vlamingen worden niet langer verdedigd.

Minister Bert Anciaux : Er zijn geen objectieve gegevens die aantonen dat er twee zetels verloren gaan. Bij een horizontale splitsing van het kiesdistrict verschuiven er geen twee zetels maar slechts één. Door het systeem van de apparentering is die zetel bij de laatste verkiezingen toevallig aan VU&ID toegewezen. In het nieuwe systeem zou de zetel eventueel naar de Franstaligen gaan, maar dat is gewoon toeval en zeker geen structurele evolutie. Als het arrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde verticaal gesplitst wordt, zullen we zeker twee zetels verliezen.

De eis voor een totale splitsing is niet ingewilligd, maar de huidige oplossing wijst geen extra zetels toe aan de Franstaligen.

De heer Eric Van Rompuy : De Vlaamse onderhandelaars beschikten dus niet over juiste cijfergegevens.

Een paritair samengestelde Senaat, die in geen enkel land bestaat, is een grendel op constitutionele veranderingen. Daarenboven zullen ook leden van de regering zitting hebben in deze assemblee : zij zullen dus zichzelf controleren.

Door de hervorming zal de goedkeuring van de internationale verdragen niet meer automatisch toekomen aan de deelstaten. Ze krijgen enkel een evocatierecht. Het buitenlands beleid wordt dus opnieuw volledig een federale bevoegdheid.

Minister Paul Van Grembergen : Wat dat betreft heeft de heer Van Rompuy gelijk, maar het is nog geen 2004. Bij de discussies in de federale kamers zal ons standpunt trouwens verdedigd worden.

Het is onmogelijk dat de Vlaamse bevoegdheden over buitenlands beleid terug naar het federale niveau gaan. Een federale instelling kan geen

Vlaamse bevoegdheden overnemen of evoceren. Eventueel kan het Vlaams Parlement de bevoegdheid overdragen aan de Vlaamse senatoren.

De heer Luc Van den Brande : Om partijpolitieke en persoonlijke belangen te dienen, gaat de voorgestelde hervorming in tegen een aantal verworvenheden en Vlaamse eisen. Een paritaire Senaat is mogelijk, maar niet in een systeem waarin al tal van mechanismen om de taalgroepen te beschermen bestaan. Het wordt daarenboven geen Senaat van de gemeenschappen, want zowel gemeenschappen, gewesten als regeringen zullen vertegenwoordigd zijn. Onder invloed van de Franstalige liberalen, zullen de Franstaligen als minderheid in Vlaanderen erkend worden.

Door deze paritaire Senaat de bevoegdheid te geven voor de ratificatie van gemengde verdragen, holt men de Vlaamse buitenlandse bevoegdheden uit. Het evocatierecht blijft heel vaag. Brussel-Halle-Vilvoorde moet gesplitst worden omwille van de duidelijkheid en de homogeniteit.

De Vlaamse beweging heeft grote invloed gehad op de emancipatie van de Vlamingen. In de jaren negentig namen de Vlaamse instellingen die taak over. Nu komen de meerderheid van het Vlaams Parlement en de regering niet meer op voor het Vlaamse belang.

De minister-president weigert in het Vlaams Parlement elk debat, maar onderhandelt wel, slechts gemandateerd door het eigen en partijbelang.

De heer André Denys : De hervorming van de Senaat is de kroon op deze hervorming. Deze wordt een ontmoetingsplaats van gemeenschappen en gewesten. Om op gelijke voet te kunnen praten is pariteit noodzakelijk.

De kwaliteit van het parlementair werk heeft weinig te maken met kiesomschrijvingen maar wel met het gedrag van de parlementsleden. Oppositie en meerderheid moeten soms kunnen nuanceren en constructief samenwerken : de mentaliteit moet veranderen.

De heer Eric Van Rompuy : De tegenstellingen tussen het noorden en het zuiden van dit land worden zo groot dat het op bepaalde vlakken onmogelijk wordt nog een degelijk beleid te voeren. De PS blokkeert het beleid. Daarom moeten we stappen zetten die onze autonomie vergroten waardoor we aan bestuurskracht winnen om de

problemen op te lossen waarmee onze burgers dagelijks moeten afrekenen.

Het Vlaams Parlement wordt gedomineerd door de uitvoerende macht. En die dominantie zal vergroten als de kopstukken van die uitvoerende macht in een grotere kiesomschrijving verkozen worden.

De heer Bruno Tobback : De CVP liet dus tweederangsfiguren minister worden.

De heer Eric Van Rompuy : Minister-president Van den Brande was tenminste bereid samen met het Vlaams Parlement na te denken hoe we de bestuurskracht van dit land kunnen verhogen. Daarom moeten meerderheid en oppositie samenwerken om van dit Vlaams Parlement opnieuw een echt parlement te maken. Alleen lijkt de meerderheid daartoe niet bereid omdat ze vast zit aan een stembusakkoord met de Franstaligen.

Dergelijke zelfbediening hebben we de laatste jaren niet meer meegemaakt. We roepen het parlement daarom op tot weerbaarheid. (*Applaus bij CD&V, het VB en N-VA*)

De heer Francis Vermeiren : Als optimist richt ik me tot iedereen die zich door de heer Van Rompuy de daver op het lijf heeft laten jagen : wie zich als een parlements lid gedraagt en hard werkt, zal ook in een grotere kiesomschrijving door de pers opgemerkt worden.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Een parlements lid werkt niet om de pers te halen, wel om een goed beleid te voeren.

De heer Francis Vermeiren : Het is weliswaar niet aan ons om te oordelen over een federale beslissing, maar in een dergelijke staat heeft een hervorming van de nationale instellingen gevolgen voor de samenstellende delen.

De Senaat wordt als ontmoetingsplaats van de gemeenschappen een instelling die conflicten tussen de deelstaten moet voorkomen. We vragen daar al jaren om. Ik maak me hoegenaamd geen zorgen over de paritaire samenstelling ervan omdat de taakomschrijving dergelijke samenstelling rechtvaardigt.

De nieuwe Senaat zal evenmin conflicten tussen de deelstaten uitlokken. En het doembeeld van een Senaat die de autonomie van de deelstaten kan beknotten, is helemaal onterecht. Dat is al op

federaal niveau ontkend en bovendien zou de VLD dergelijke hervorming nooit goedkeuren.

De VLD stemt niet alleen in met de institutionele hervormingen, maar ook met de wijziging van de kieswet. We beseffen dat daarvoor een tweederde meerderheid nodig is en daarom zullen we het akkoord verdedigen. Al onze argumenten kunnen eigenlijk onder één noemer samengevat worden : ze verhogen het democratische gehalte van ons kiesstelsel en maken het voor de burger duidelijker.

De Vlaamse regering is bovendien bereid deze eenvoudige kiesomschrijving over te nemen. Het Vlaams Parlement moet daar uiteindelijk over oordelen, maar wij zijn er voorstander van om redenen van samenhang. Bovendien is een provinciale kiesomschrijving veel duidelijker. In Limburg bewijst men al jaren dat het contact tussen politicus en burger niet vervaagt in een provinciale kiesomschrijving. Ik besef evenwel maar al te goed dat elke wijziging weerstand uitlokt.

De kritiek op Vlaams-Brabant is overtrokken. De geciteerde problemen rijzen immers niet voor de verkiezingen van dit parlement. Bovendien is deze regeling beter dan alle vorige en versterkt ze de situatie van de Brusselse Vlamingen.

Voor de verkiezingen van de Kamer was er wel een aparte regeling noodzakelijk, maar dat heeft niet geleid tot verregaande Vlaamse toegevingen.

De VLD zal het regeerakkoord respecteren. We steunen dan ook de wijzigingen die door de minister-president zijn aangekondigd : de rechtstreekse verkiezing van de burgemeester, de vervanging van het stelsel-Imperiali door het systeem-D'Hondt en de decumulatie.

De modaliteiten van deze hervormingen moeten door het parlement worden ingevuld. Het einddoel is een doorzichtiger en democratischer bestuur en degelijke wetteksten. De kiezer moet meer vat krijgen op de bestuurders. We hebben gisteren allemaal gezien waartoe een grote kloof tussen burger en politiek kan leiden. (*Applaus bij de VLD, sp-a en AGALEV*)

De heer Joris Van Hauthem : Na de geheime overdracht van 2,4 miljard frank overheidsgeld naar de Franstaligen, het Sint-Elooisakkoord, het Lambermont- en het Lombardakkoord, de federale recuperatie van het sociale en het tewerkstellingsbeleid en de toename van de greep

van de Franstaligen op de spoorwegen, is Vlaanderen weer een desillusie rijker.

De kieswetgeving wordt op een schaamteloze manier gemanipuleerd om de paarsgroene ministers in de beste uitgangspositie te brengen voor de parlementsverkiezingen.

De mogelijkheid om kandidaten tegelijk te kiezen voor de Senaat en de Kamer en de invoering van provinciale kieskringen, zullen de kloof tussen politiek en burger nog vergroten. Het politieke debat wordt verengd tot een mediashow.

De kiesdrempel van 5 procent wordt zogenaamd ingevoerd om de versnippering van het politieke landschap tegen te gaan. Dat is onzin. Nog niet zo lang geleden noemde premier Verhofstadt dit soort maatregelen nog ondemocratisch. Deze maatregel heeft slechts één doel : de stemmentrekkers van Spirit dwingen tot een keuze tussen VLD en sp-a.

De kiesdrempel zorgt ervoor dat nieuwe politieke partijen geen kans meer krijgen. Het is dan ook verbijsterend dat Agalev, dat zich zelf nog niet zo lang gelden in die rol bevond, deze maatregel mee heeft goedgekeurd. De hervorming wordt op maat van de meerderheidspartijen gesneden.

Het is ongehoord dat de Senaat paritair zal worden samengesteld. Zelfs voormalig eerste minister Dehaene zou zoiets nooit geslikt hebben.

De heer Luc Van den Brande : Een paritair samengestelde Senaat gaat niet samen met een systeem van dubbele meerderheden. Het is het een of het ander.

De heer Joris Van Hauthem : We zouden geen enkel probleem hebben met de afschaffing van de Senaat. De staatsvorming van 1970 heeft de Vlaamse meerderheid geneutraliseerd. Met de huidige hervorming wordt de Vlaamse meerderheid afgeschaft. De Senaat behoudt wel degelijk belangrijke bevoegdheden, zoals de hervorming van de Grondwet en de goedkeuring van communautaire wetten. Het Vlaams Parlement behoudt bovendien enkel een evocatierecht voor gemengde verdragen en multilaterale samenwerkingsakkoorden.

Minister Bert Anciaux : Er kan geen sprake van zijn dat Vlaanderen alleen een evocatierecht krijgt. Het principe moet worden omgekeerd : Vlaanderen moet er zelf over beslissen of de goedkeuring van een gemengd verdrag wordt overgelaten aan de

Senaat.

Ik ontken trouwens formeel dat de Vlaamse regering mee heeft onderhandeld, maar daar zal de minister-president straks nog wel op ingaan.

Er zijn een aantal argumenten voor een paritair samengestelde Senaat. In de Sint-Michielsakkoorden werd bepaald dat de Senaat zou worden samengesteld uit rechtstreeks verkozen senatoren, gecoöpteerde senatoren en senatoren die worden aangewezen door de gemeenschapsparlamenten. Deze bepaling werd mee ondersteund door de toenmalige CVP. Door het wegvallen van de rechtstreeks verkozen senatoren zouden we in de praktijk komen tot een paritair samengestelde Senaat. In een Senaat van de gemeenschappen wordt een federale grondwetsherziening bovendien afhankelijk van de goedkeuring van de deelstaten.

De heer Luc Van den Brande : Spirit neemt een duidelijk standpunt in over de buitenlandse bevoegdheden van Vlaanderen en verzet zich tegen het feit dat de gemengde verdragen een bevoegdheid van de Senaat zouden worden. Daarmee wordt ineens duidelijk dat hierover een groot meningsverschil bestaat binnen de Vlaamse regering.

Een paritair samengestelde Senaat kan maar positief zijn, als alle dubbelmechanismen met de werking van de federale Kamer worden afgeschaft. De bepalingen hierover in het Sint-Michielsakkoord waren trouwens niet helemaal wat wij hadden gewild. Wij waren voorstander van een gemeenschapssenaat, de Senaat als een plaats van dialoog. De verhouding van de rechtstreeks verkozen senatoren wordt trouwens bepaald op basis van het bevolkingsaantal.

De minister-president had dus blijkbaar geen mandaat om namens de Vlaamse regering te onderhandelen op 26 april. In de boodschap aan het publiek werd nochtans duidelijk de indruk gewekt dat de Vlaamse regering akkoord ging.

De heer Joris Van Hauthem : Volgens de basistekst zouden de gemengde verdragen en de samenwerkingsakkoorden een bevoegdheid worden van de Senaat. Daar is Spirit het dus niet mee eens. Heeft de minister-president dan niet namens de Vlaamse regering aan de onderhandelingen deelgenomen ?

De heer Herman Lauwers : Ik kan minister-

president Dewael het recht niet ontnemen de sprekers nu al van antwoord te dienen, maar daardoor dreigen de interventies van de sprekers die nog niet aan het woord zijn gekomen, nutteloos of overbodig te worden.

Minister-president Patrick Dewael : Ik zal het democratisch debat inderdaad niet storen en zal mijn antwoord op het einde geven. Al is dat niet gemakkelijk als ik de heer Van Rompuy hier nu al twee keer verschillende onjuistheden hoor spuien.

De heer Joris Van Hauthem : De numerieke meerderheid wordt afgeschaft, wat neerkomt op een instemming met een politieke zelfcastratie.

Het kiesarrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde vormt de kroon op het werk : er komt geen splitsing van de Franstalige lijsten, er komt geen horizontale splitsing. Deze eis is maar liefst een eeuw oud, maar bleef nog maar eens zonder gevolg.

En wat krijgen we in ruil ? Personen die zich kandidaat stellen in het kiesarrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde, kunnen dat ook in het kiesarrondissement Leuven. Dat dit de Brusselse Vlamingen twee zetels kan kosten, laat de ministers Vandebroucke, Daems en Aelvoet koud. In 2007 kan dit bij de verkiezing van de vijftig overgehevelde senatoren nog eens tot een verlies van twee zetels leiden. Maar wie ligt daar wakker van ? De huidige meerderheid niet.

De heer Eric Van Rompuy : Minister Anciaux gaat zelfs met de regeling akkoord zonder deze cijfers te kennen.

De heer Joris Van Hauthem : En of er na de verkiezingen een tweederde meerderheid zal worden gevonden voor de hervorming van de instellingen, dat kan premier Verhofstadt niet boeien. Als de verkiezingen in 2003 maar verlopen zoals deze meerderheid wil : met een kiesdrempel, een provinciale kiesomschrijving en personen die zich zowel nationaal als regionaal kandidaat kunnen stellen.

Nu wordt het kiessysteem aangepast aan het eigenbelang. Er wordt een kiesdrempel van vijf procent ingevoerd om nieuwe politieke bewegingen onmogelijk te maken en om de aanhangers van Spirit versneld te laten overlopen. De kieswetgeving is het fundament van onze parlementaire democratie : daarmee solt men niet. Er komt een paritaire Senaat, het kiesarrondissement Brussel-

Halle-Vilvoorde wordt niet gesplitst, wat ons vier zetels zal kosten, en Brussel wordt een volwaardig derde gewest met constitutieve autonomie. Op dit dossier kan de meerderheid niet fier zijn. (*Applaus bij het VB en bij N-VA*)

De heer Bruno Tobbac : Ik geloof niet dat er in heel Vlaanderen meer dan een paar honderd mensen om een hervorming van het kiesstelsel vragen. Ik hoor wel dat mensen bekommerd zijn over het verkeer, over veiligheid, werk, loon en pensioen.

Dat wil echter nog niet zeggen dat het kiesstelsel niet mag hervormd worden. Er zijn immers ook heel wat mensen aan wie ik niet uitgelegd krijg hoe de apparentering functioneert en waarom er in sommige provincies provinciale kieskringen zijn, terwijl andere provincies in verschillende kiesarrondissementen zijn opgedeeld. Wij zullen iedere hervorming steunen die bijdraagt tot een grotere doorzichtigheid. Met een systeem van provinciale kieskringen kan men immers vermijden dat een politicus, ondanks zijn grote aantal voorkeurstemmen, niet verkozen wordt en dat de zetel gaat naar het naburig arrondissement en naar een politicus van dezelfde partij, maar met minder voorkeurstemmen.

Het komt ons niet toe te bepalen welk soort parlamentsleden we willen. Dat moeten de kiezers doen. In Nederland hebben de nationale kieskringen niet geleid tot politici die alleen met stunts bezig zijn. Integendeel, ze krijgen het verwijt dat ze te saai zijn.

De heer Eric Van Rompuy : De heer Tobbac zegt dat men het systeem duidelijk aan de burger moet kunnen uitleggen. Hoe wil hij dan uitleggen dat eenzelfde persoon zich zal kunnen kandidaat stellen voor de provinciale kamerlijst en voor de nationale senaatslijst, maar dat dat niet betekent dat hij ook zal zetelen ?

De heer Bruno Tobbac : Onze lijsttrekker is nog niet aangeduid. Het systeem van de opvolger heeft het voordeel dat het duidelijk aangeeft wie er in de plaats komt. Het komt aan de kiezer toe te oordelen over de meervoudige kandidaturen. Het gebeurt trouwens bij alle partijen dat politici zich kandidaat stellen, verkozen worden en de dag nadien ontslag nemen.

Het voorgestelde kiessysteem kan tot meer duidelijkheid leiden omdat de kiezer zelf kan zien wat er met zijn stem gebeurt. Elke politicus zal zich

aan de kiezer kunnen voorstellen.

De heer Van Rompuy zingt de lof van de kleine politicus die het vuile werk doet in de commissie. Volgens mij bestaat er in de commissie geen vuil werk. Alleen wanneer er op basis van lokale belangen decreten worden aangenomen die in heel Vlaanderen van toepassing zijn, kan men van vuil werk spreken. Het gaat niet op het huidige systeem te verheerlijken en ieder alternatief van de hand te wijzen.

In een commentaarstuk over de splitsing van Vlaams-Brabant las ik dat de Vlaamse instellingen zoals ze nu bestaan, gebouwd zijn van nederlaag tot nederlaag. Ik moet mijn korte politieke loopbaan dan ook anders gaan beoordelen. In 1994 werd ik verkozen binnen de allereerste provincieraad van de gesplitste provincie Vlaams-Brabant. Volgens mij was dat een vooruitgang in vergelijking met de unitaire en onbestuurbare provincie Brabant, maar het akkoord dat tot die splitsing had geleid, werd als een Vlaamse nederlaag beschouwd.

In 1995 werd ik lid van het eerste rechtstreeks verkozen Vlaams Parlement en dat was het resultaat van een staats hervorming die als een Vlaamse nederlaag werd beschouwd. Vandaag is er weer sprake van een Vlaamse nederlaag. Nochtans zullen we in 2003 campagne kunnen voeren in de hele provincie Vlaams-Brabant. We zullen kunnen werken aan een duidelijke identiteit voor de provincie die Brussel omsingelt. Als we dat goed doen, zullen de Vlamingen meer zetels halen in Brussel-Halle-Vilvoorde.

De discussie over de rechtstreekse verkiezing van de burgemeester wordt hieraan gekoppeld en voor een deel is dat ten onrechte, want daar geldt een ander tijdsperspectief en een andere beslissingsprocedure. We zullen hierover nog kunnen discussiëren in dit parlement. Wij zijn voorstanders van deze hervorming. We hebben ons hiertoe verbonden in het regeerakkoord en bovendien wensen we een grotere duidelijkheid en bestuurbaarheid. De rechtstreekse verkiezing van de burgemeester kan daartoe bijdragen. Er is wel discussie mogelijk over de manier waarop dit systeem wordt toegepast. Indien dit geregeld tot cohabitatie en conflicten leidt, dan kan een dergelijk systeem negatief zijn. De democratische stem voor de gemeenteraadsleden moet even zwaar wegen als die voor de burgemeester. Dat zijn echter voorwaarden, die moeten besproken worden in samenspraak met de burgemeesters, VVSG en provinciebesturen.

(Applaus bij de VLD, sp a, AGALEV en VU&ID)

De heer Dirk Holemans : Dit federale akkoord kan men op verschillende manieren beoordelen. Eén van de mogelijke perspectieven is het kaakslagperspectief, waarbij men de vooraf vaststaande negatieve invloed voor Vlaanderen onderzoekt. Ik wil dit akkoord liever beschouwen als een kans om de federale logica te versterken. Veel federale beslissingen belangen immers ook de onderliggende niveaus aan.

De agenda is duidelijk, met name institutionele vernieuwing. Het gaat om drie zaken : de decumul, de invoering van het systeem-D'Hondt en de rechtstreekse verkiezing van de burgemeester. Over het laatste punt kunnen we in dit parlement nog discussiëren, onder meer over het feit of de running mate al dan niet tot dezelfde partij moet behoren.

De hervorming van de Senaat kan de positie van Vlaanderen versterken. De manier waarop de Senaat momenteel werkt, is niet optimaal omdat te vaak het werk van de Kamer overgedaan wordt. Het federale akkoord wil van de Senaat een ontmoetingsplaats maken van gewesten en gemeenschappen. Er is discussie over het voorstel om de Senaat paritair samen te stellen. Daarvan zijn nochtans meerdere buitenlandse voorbeelden, zoals de Verenigde Staten, Australië en Zwitserland. Er is eveneens discussie over de taak van de Senaat om gemengde verdragen en multilaterale samenwerkingsakkoorden goed te keuren. Het evocatierecht en het feit dat er een meerderheid in elke taalgroep nodig is voor de goedkeuring zorgen ervoor dat de positie van Vlaanderen niet kan verzwakken.

Voorts is er veel kritiek over de wijziging van de kiesomschrijving. De huidige kleine kiesomschrijvingen leiden tot problemen van apparentering. Men stelt dat grotere kieskringen populisme in de hand werken. Momenteel zijn er in bepaalde kieskringen lokale baronieën die ook aan populisme doen. In die zin begrijp ik het verzet van de heer Van Rompuy tegen de decumul.

De mediatisering van de politiek is een probleem. Dat is een belangrijk debat, maar het staat los van het kiessysteem. De deontologie van alle politici speelt immers ook een rol. Men kan niet ontkennen dat de mediatisering al in het huidige kiessysteem ingetreden is.

Men stelt dat Agalev meewerkt aan de kiesdrempel van 5 procent omdat we de vernieuwing willen tegenhouden. Door provinciale kiesomschrijvingen

te koppelen aan de 5-procentkiesdrempel wordt de politieke vernieuwing niet alleen in Antwerpen maar ook in de andere provincies mogelijk. Dat is positief.

In het federale akkoord wordt artikel 195 van de Grondwet tot herziening vatbaar verklaard met het oog op een meer soepele wijziging ervan. De Grondwet legt niet alleen de grondrechten van alle burgers vast maar vormt tevens het garantiebewijs van een constitutionele staat voor politieke experimenten. Om de Grondwet te wijzigen binnen een regeerperiode is dan ook een duidelijke en degelijke procedure nodig.

De artikels 115 en 118 zijn niet voor herziening vatbaar verklaard. Die artikels bepalen dat een regionaal parlement haar kieswetgeving slechts kan wijzigen met een tweederde meerderheid. Het federale niveau kan dat doen bij gewone meerderheid. Het zou goed zijn om beide artikels ook voor herziening vatbaar te verklaren zodat ook het Vlaamse kiessysteem bij gewone meerderheid kan gewijzigd worden.

In het Lambermontakkoord wordt het opvolgersysteem op federaal en regionaal niveau afgeschaft. Het federale akkoord houdt in dat men dat systeem opnieuw invoert. Dat is een goede zaak. Ik stel voor om het systeem van de opvolgers ook voor de Vlaamse verkiezingen opnieuw in te voeren. Daarvoor is de goedkeuring nodig van een bijzonder decreet met een bijzondere meerderheid.

De bevolking ligt niet wakker van de wijziging van het kiessysteem. Dat laatste heeft dan ook geen wezenlijke impact op de verhouding tussen de burger en de politici. Ik ben tevreden dat premier Verhofstadt van plan is om een bindend referendum in te voeren. In het federale akkoord staat dat de hervorming een dubbel doel beoogt, namelijk het versterken van de inspraak van de burger en het definitief aanpassen van de instellingen aan de federale staatsordening.

Het is duidelijk dat de tweede doelstelling bereikt is met het federale akkoord. Dat houdt in dat er nog meer werk gemaakt moet worden van een beleid dat sterker in dialoog gaat met de burger. Hervormingen die de reële invloed van burgers op het beleid niet vergroten, hebben slechts een betrekkelijke meerwaarde voor de democratie.

De heer Herman Lauwers : Wij zijn voorstander van één Vlaamse kieskring. Het voorstel gaat dus in de juiste richting. We hebben ook geen problemen

met de afschaffing van de apparentering.

Momenteel bestaat er een feitelijke kiesdrempel, opgelegd door het aantal zetels en dus het aantal inwoners. Theoretisch zal de drempel in alle kieskringen even hoog zijn. In minder bevolkte provincies zal een hoger percentage nodig zijn. Wij willen een zo evenredig mogelijk systeem. Twee procent van de kiezers in het nieuwe systeem betekent 90.000 mensen. Ik begrijp niet waarom men die wil uitsluiten. Niet uit angst maar uit principe zijn we tegen de kiesdrempel van vijf procent.

De heer Eric Van Rompuy : Ergert het de heer Lauwers dat een voorzitter van een meerderheidspartij hen wil uitsluiten ?

De heer Herman Lauwers : De heer De Gucht heeft al veel beweerd, dat de toets van het parlement niet doorstaan heeft.

Een horizontale splitsing van Brussel-Halle-Vilvoorde houdt in dat zowel Vlaams als Waals Brabant gekoppeld blijven aan Brussel. Bij een verticale splitsing wordt Brussel losgelaten. Het voorstel maakt een Vlaamse lijst voor Vlaams Brabant en handhaaft Brussel-Halle-Vilvoorde voor de zetelverdeling. Door dat systeem zou er volgens de uitslag van de verkiezingen van 1999 één zetel meer naar de Franstaligen gaan, maar dat is toeval en geen vaste verworvenheid. Het systeem lost de problemen echter niet op, want is te zeer afhankelijk van toeval.

De heer Eric Van Rompuy : De Franstaligen in Brussel-Halle-Vilvoorde stemmen niet voor Vlamingen.

De heer Herman Lauwers : Dat denk ik ook. De oplossing dient om Agalev en sp-a de kiesdrempel te laten halen. Een horizontale splitsing zou dat probleem ook uit de wereld geholpen hebben. We zullen dat onderdeel niet goedkeuren.

De aanwezigheid van de minister-president wekt de indruk dat hij namens de Vlaamse regering sprak. Er is echter geen sprake van een akkoord tussen Vlaanderen en Wallonië, hoewel er blijkbaar wel een meerderheid is in het federale parlement.

De heer Eric Van Rompuy : Deze regering beschikt dus over geen meerderheid voor deze onderhandelingen.

De heer Herman Lauwers : Voor de andere bepalingen van het akkoord, onder meer de hervorming van Kamer en Senaat, zal er geen tweederde meerderheid gevonden worden. Er is een eenvoudige oplossing : de afschaffing van de Senaat. De taalgroepen beschikken over voldoende grendels en een extra ontmoetingsplaats is overbodig.

De heer André Denys : Een ontmoetingsplaats voor de Vlaamse en Waalse parlementsleden is noodzakelijk.

De heer Herman Lauwers : Ik ben het daarmee eens, maar dan is de Kamer overbodig. Een paritair samengestelde Senaat naast een evenredig samengestelde Kamer is enkel nodig als men de grendels afschaft.

De heer André Denys : Uit de dialoog tussen de gemeenschappen en de besprekingen over de staatsvorming, kwam een uniek model naar voor : een proportioneel samengestelde Kamer met taalgrendels en een paritair samengestelde ontmoetingsplaats tussen de gemeenschappen. Het voorstel concretiseert dat.

De heer Herman Lauwers : Het is niet logisch om in de Kamer voor allerhande grendels te zorgen, als de paritaire Senaat er enkele extra bevoegdheden verkrijgt. De nieuwe Senaat zal de gefedereerde entiteiten kunnen controleren als de helft van een taalgroep daarom vraagt. De huidige alarmbelprocedure vereist een drievierde meerderheid. De nieuwe drempel is gewoonweg te laag.

De nieuwe Senaat gemengde verdragen en multilaterale akkoorden laten goedkeuren, is bijzonder verregaand omdat men op die manier concurrerende bevoegdheden invoert. De paritaire Senaat zal dus oordelen over regionale bevoegdheden. In 1988 raakte men het erover eens dat onze bevoegdheden exclusief zijn.

Om een verdrag te ratificeren moet de regering bovendien een ontwerp indienen. De federale regering zal dus een wetsontwerp indienen bij de Senaat. De Vlaamse regering van haar kant kan niet langer oordelen of een verdrag voorgelegd wordt aan het Vlaams Parlement. Het Vlaams Parlement zal dat wetsontwerp wel kunnen evoceren. Met andere woorden : het Vlaams Parlement zal kunnen oordelen over een wetsontwerp. Wie zal dat wetsontwerp hier komen verdedigen ?

Dit akkoord bevat dus een aantal onvolmaaktheden, maar ik maak me er niet echt zorgen over want het akkoord zal toch nooit uitgevoerd worden. Ik vind het wel erg dat men tot zo'n voorstel kan komen.

Betekent deze kritiek dat de Vlaamse regering geen meerderheid meer heeft ? Stel dat we onze steun intrekken, dan storten we Vlaanderen in een chaos door een akkoord waar het zelf niet verantwoordelijk voor is. Op die manier voeren we gewoonweg de participatie in. Op die manier zouden we ook alleen maar aantonen dat een federatie met twee niet werkt omdat asymmetrische regeringen alleen maar tot problemen leiden.

Welnu, wij zitten in deze regering om aan te tonen dat een federatie met twee wel werkt. We zullen dit federale akkoord bijgevolg op federaal niveau bestrijden. (*Applaus bij AGALEV, Spirit en N-VA*)

De heer Kris Van Dijck : N-VA is ontgoocheld over de schandalige resultaten van het nachtelijke overleg. In haar regeerakkoord beloofde de Vlaamse regering immers voort te bouwen op de institutionele dynamiek die in de loop van de vorige kabinetsperiode was gegroeid in dit parlement.

De Vlaamse regering zou werken aan de horizontale splitsing van het kiesarrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde. Ten slotte zouden alle Vlaamse meerderheidspartijen die ook deel uitmaken van de federale regering, het Vlaamse regeerakkoord op federaal niveau verdedigen.

De vraag of minister-president Dewael en minister vice-president Stevaert namens de Vlaamse regering hebben onderhandeld, is onbelangrijk. Nu blijkt immers dat het Brusselse Gewest constitutionele autonomie krijgt. Voorts wordt de Senaat paritair samengesteld. Maar wie zal de senatoren aanwijzen ? De gemengde verdragen waarover de Senaat zal oordelen, kunnen door de deelstaatparlementen geëvoceerd worden. Maar wie hakt uiteindelijk de knoop door ? Ten slotte lezen we letterlijk dat de Vlaamse partijen het kiesarrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde wensen te handhaven. De verfransing gaat dus voort.

N-VA heeft één simpele vraag : waarom abdiceert de Vlaamse regering ? (*Applaus bij N-VA*)

Minister-president Patrick Dewael : Er zijn wellicht boeiender thema's dan kieshervormingen. En hetzelfde kan gezegd worden van staatshervormingen of administratieve

vernieuwingen. De burger ligt er wellicht niet wakker van. Maar diezelfde burger is wel geïnteresseerd in een goed bestuur dat zijn stem respecteert. Als na gemeenteraadsverkiezingen blijkt dat in een bepaalde gemeente één partij afgetekend wint maar net geen meerderheid haalt, en de overige partijen vervolgens een anti-coalitie vormen, dan is de burger kwaad. De rechtstreekse verkiezing van de burgemeester zal de betrokkenheid van de burger verhogen. De taken van de burgemeester moeten in het nieuwe gemeentedecreet duidelijk worden omschreven.

De burger ligt weliswaar niet wakker van wat er gebeurt in de Senaat, maar iedereen is het erover eens dat de Senaat momenteel niet behoorlijk functioneert.

De oppositie probeert mist te spuiten. Zo zou de Senaat volgens mevrouw De Schamphelaere politieke voorgedij kunnen uitoefenen over de deelstaatparlementen. Dat is natuurlijk nonsens. De Senaat zal de ontmoetingsplaats worden van de gemeenschappen en de gewesten. Zo zullen de deelstaten juist meer greep krijgen op het federale beleid.

Een ander misverstand dat door de oppositie doelbewust in het leven geroepen is, heeft betrekking op de goedkeuring van de gemengde verdragen. Het klopt niet dat de Senaat hierover voortaan het laatste woord zal hebben. Het Vlaams Parlement moet zelf kunnen kiezen of het verdrag wordt besproken of niet. De Senaat kan de tekst daarna evoceren. We zullen deze problematiek tijdens de volgende regeerperiode alert opvolgen.

Ik heb deelgenomen aan de onderhandelingen over Lambermont als vertegenwoordiger van mijn partij. Anderzijds treed ik op in de hoedanigheid van minister-president als ik de doelstellingen van het regeerakkoord poog te verwezenlijken.

De heer Luc Van den Brande : U bent een sofist. U probeert teksten die glashelder zijn een andere draai te geven. In het bereikte akkoord staat duidelijk dat de Senaat bevoegd zal worden voor gemengde verdragen en voor belangenconflicten. De minister-president heeft de taak het Vlaamse belang te dienen en niet enkel dat van zijn partij. De afkorting VLD staat voortaan voor Vlaanderen Lege Doos.

Minister-president Patrick Dewael : Als ontmoetingsplaats van gemeenschappen en

gewesten, is het aanvaardbaar dat de Senaat paritair wordt samengesteld. De Senaat zal haar wetgevende en controlerende bevoegdheden verliezen. Doordat ze enkel zal worden samengesteld uit vertegenwoordigers van de deelstaatarlamenten zullen de deelstaten een grotere greep krijgen op het federale beleid. Het aanvaarden van de pariteit is een kwestie van respect.

Ik betwist de stelling dat er in het kiesarrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde twee zetels verloren zouden gaan. Het is correct dat we de ambitie van het regeerakkoord niet konden waarmaken, maar de alternatieve oplossing die ons wordt geboden, is perfect verdedigbaar. De band tussen de Brusselse Vlamingen en de Vlamingen zal sterker zijn dan ooit tevoren. We moeten nog afwachten wat in de praktijk het eindresultaat zal zijn voor de verhoudingen tussen Frans- en Nederlandstaligen.

De provinciale kiesomschrijvingen zullen ons een ideale mengvorm opleveren van nationale kandidaten en kandidaten die een sterke band hebben met de regio. Een provinciale kiesomschrijving kan toch moeilijk te ruim zijn? Door dit systeem vermijden we uitsluitend te werken met politici die te sterk lokaal zijn gebonden, of met nationale politici die kunnen vervreemden van hun kiezers. *(Opmerking van de heer Eric Van Rompuy)*

Ik roep de Vlaamse meerderheidspartijen in dit Vlaams Parlement op om het federale akkoord over de provinciale kiesomschrijving en de mix van nationale en regionale kandidaten in een voorstel van decreet te gieten.

De stemming zal uitwijzen of we de tweede meerderheid die de constitutieve autonomie met zich meebrengt, ook zullen halen. Daarvoor zijn evenwel geen voorafgaande onderhandelingen met de democratische oppositiepartijen nodig.

De heer Eric Van Rompuy : De minister-president wil dus nog verder gaan en het bereikte akkoord ook toepassen bij de eerstvolgende Vlaamse verkiezingen?

Minister-president Patrick Dewael : Inderdaad, we zullen zelfs sneller kunnen handelen dan de federale overheid, aangezien de definitieve aanpassing van de federale instellingen pas tijdens de volgende zittingsperiode zal worden gerealiseerd. Ik spreek de hoop uit dat Vlaanderen dit nog voor 2004 in een ontwerp of voorstel van decreet kan

gieten.

Ik wijs de heer Van den Brande erop dat hij ons gedurende jaren is komen vertellen hoe de nakende grondwetsherziening er wel moest uitzien, maar dat hij geen stap verder is gekomen doordat de Franstaligen alles blokkeerden. Deze meerderheid is erin geslaagd artikel 195 van de Grondwet voor herziening vatbaar te verklaren, waardoor we tot een systeem van open grondwetsherziening kunnen komen. Daarnaast is er een akkoord met de Franstaligen om nog een aantal artikelen voor herziening vatbaar te verklaren.

Ik begrijp de kritiek van het Vlaams Blok, die de staat België immers niet als zijn probleem ziet. Maar een oplossing voor Brussel reikt de partij toch ook niet aan. N-VA is voorstander van een Vlaamse republiek, waar Brussel deel van uitmaakt. CD&V is voor confederalisme. Deze partijen beseffen toch wel dat zij nooit ergens zullen komen zonder onderhandelingen met de Franstaligen? Dat het akkoord ook een aantal minpunten heeft, is een onvermijdelijk gevolg van deze onderhandelingen. Het zou naïef zijn om te geloven dat verlanglijstjes zonder slag of stoot volledig worden gerealiseerd.

De heer Jan Loones : Ik zal de teksten van de N-VA over het standpunt inzake Brussel aan de minister-president bezorgen. We hebben hierover lang gediscussieerd, maar het is duidelijk dat we hiervoor geen federale instanties nodig hebben. Wij zijn voor een confederaal Europa. Over de toekomst van Brussel zullen we onderhandelen met de Brusselaars, niet als instantie, maar als personen.

De heer Joris Van Hautem : De minister-president vertelt hier dat hij namens de VLD heeft deelgenomen aan de onderhandelingen. Dat is bevreedend, maar vormt misschien ineens de verklaring voor het feit dat één meerderheidspartij niet werd uitgenodigd. De onderhandelingen hebben nochtans heel wat repercussies voor het Vlaams Parlement, denk maar aan de gemengde verdragen.

Een ideale mix van nationale kandidaten en personen met een regionale binding kan wel positief zijn, maar niet als ze kunnen opkomen voor twee assemblees. Het gaat zagezegd om een overgangsmaatregel, maar we zullen zien hoelang die zal duren.

Na het Lambermont- en het Lombardakkoord is het logisch dat er aan Franstalige kant een deblokkering komt. Ik begrijp niet dat men in de huidige situatie,

waarin al grendels, tweederdemeerderheden en alarmbellen zijn gegarandeerd, nog kan pleiten voor een paritaire Senaat als bekroning van de federale staat. Alle garanties die al bestaan beletten de Franstaligen immers niet om bij de Raad van Europa te gaan klagen over de manier waarop ze in dit land worden gediscrimineerd.

Motie van aanbeveling

De voorzitter : Door de heer Van Rompuy werd tot besluit van dit actualiteitsdebat een motie van aanbeveling aangekondigd. Ze moet uiterlijk vrijdag 10 mei 2002 om 17 uur zijn ingediend. Aangezien dit echter een brugdag is, waarop het Vlaams Parlement gesloten is, stel ik voor de indieningstermijn in afwijking van het reglement te verlengen tot maandag 13 mei 2002 om 17 uur.
(Instemming)

Het Parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

De bespreking is gesloten.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter : Hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

Wij komen morgen om 10 uur en 14 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen.
(Instemming)

- *De vergadering wordt gesloten om 17.31 uur.*

BERICHTEN VAN VERHINDERING

Louis Bril, Jan Laurys, Johan Weyts : gezondheidsredenen ;

Wilfried Aers, Hilde De Lobel, Pieter Huybrechts, Trees Merckx-Van Goey, Christian Verougstraete, Miel Verrijken : buitenslands ;

Anne-Marie Baeke : ambtsverplichtingen ;

Patricia Ceysens, Veerle Declercq, Margriet Hermans : familieverplichtingen.

